

Fer del centre una llar (I)

Llars obertes, lluminoses i alegres: així les vol Déu.
Primera entrega d'unes reflexions sobre la vida de família als centres de l'Obra.

13/10/2023

«Filla meva, t'haig de cercar una llar on puguis ser feliç» (*Rt 3, 1*). En aquestes paraules de Noemí a la seva nora Rut, tan plenes d'afecte maternal, es recull l'aspiració de tot cor humà a tenir una llar; un espai en el qual un se sent estimat i

comprès, i en el qual pot recuperar forces. Així veia la família sant Josepmaria: «Cada llar cristiana hauria d'ésser un recer de serenitat, on, per damunt de les petites contradiccions diàries, hom pogués trobar un afecte profund i sincer, una tranquil·litat pregona, fruit d'una fe real i viscuda».^[1]

La paraula hebrea *bayit*, que vol dir “casa o construcció”, és també una de les paraules per nomenar la família en l'Escriptura. Així, per exemple, es parla de la casa de Jacob (cf. *Jr* 2, 4) o la casa d'Isaac (cf. *Am* 7, 16) per referir-se a les dinasties d'aquests patriarques. També sovint, en les llengües contemporànies, la noció de *casa* remet a la pertinença a una família. Quan es diu que un és de la casa d'algú, no s'està fent referència només a la materialitat d'un lloc en

l'espai, sinó també a unes relacions estables, incondicionades i gratuïtes que li permeten reconèixer-se com a persona, en obertura al món. A tal *casa*, un sap que hi té un refugi i un afecte incondicionat. En aquella casa se l'estima, perquè senzillament en forma part.

Serà com una llar

La pertinença a una casa és, doncs, una faceta de la identitat d'un mateix. A l'Obra diem espontàniament que som *de Casa*, perquè ens sabem part d'una família en el si d'aquesta «llar entre les llars»^[2] que és l'Església. «Tots els que pertanyem a l'Opus Dei —escrivia sant Josepmaria— formem una sola llar: la raó que constituïm una sola família no es basa en la materialitat de conviure sota un mateix sostre. Com els primers cristians, som *cor unum et anima una* (Act 4, 32) i ningú a l'Obra no podrà sentir mai

l'amargor de la indiferència».^[3] Ens sabem, doncs, de la casa de Déu, de la família de Déu, de camí cap a la llar definitiva, on es reunirà tota la família dels fills i filles de Déu.

Tot i que és poc el que sabem del que Déu té preparat per als que l'estimen, Ell mateix ens dona una pista: serà *com una llar*. Durant l'última cena, diu Jesús: «Que els vostres cors s'asserenin. Creieu en Déu, creieu també en mi. A casa del meu Pare hi ha lloc per a molts; si no n'hi hagués, us podria dir que vaig a preparar-vos-hi estada? I quan hauré anat a preparar-vos-la, tornaré i us prendré amb mi, perquè també vosaltres estigueu allà on jo estic» (Jn 14, 1-3). Ja en aquesta vida ens comencem a preparar per a aquesta llar promesa i recollim dia a dia el material del que sabem que estarà feta per a cadascú: amor, comunió. *Fer llar* en aquesta vida no és un avançament opcional d'una cosa que, al cap i a la fi, vindrà

després, sinó la preparació
necessària del cor per abraçar un dia
la plena comunió amb Déu i amb tots
els benaventurats. Perquè hi ha la
possibilitat real de tancar-se a aquest
do, de destruir en nosaltres la
disponibilitat per a l'amor.^[4]—

La gratuïtat de l'amor que s'aprèn a
la llar ajuda a comprendre una mica
com és l'amor immens de Déu. Sant
Josepmaria solia emfatitzar aquest
entrellaçament entre amor humà i
amor diví: «Estima apassionadament
el Senyor. Estima'l amb bogeria!,
perquè si hi ha amor —aleshores!—
goso afirmar que ni tan sols calen els
propòsits. Els meus pares —pensa en
els teus— no necessitaven fer
propòsit d'estimar-me, i quin
de vessall de detalls quotidians
d'afecte tenien amb mi! Amb aquest
cor humà, podem i hem d'estimar
Déu». ^[5]—

Per tot això, una part important de la missió evangelitzadora que Déu ha confiat a l'Obra consisteix en la construcció d'una llar. «L'esperit de família —escrivia el beat Àlvar— és tan essencial per a nosaltres que cada filla i cada fill meu el porta sempre dins; tan fort, que de seguida es manifesta entorn nostre, i facilita la creació d'un ambient de llar a qualsevol lloc on ens trobem».^[6]
Crear aquest ambient de família, de la família dels fills de Déu, és introduir una lògica nova en el món, una manera d'estimar que prepara els cors per al dia en què Déu serà «tot en tots» (1 Co 15, 28).

«Les nostres llars —ens ha escrit el Pare— han de ser “lluminoses i alegres”. Llars obertes en què puguin participar moltes persones, també aquelles a les quals potser els falta aquesta escalfor de llar».^[7] Així han de ser les cases dels agregats i dels supernumeraris, i així han de ser

també els centres de l'Obra. Concretament, aquestes pàgines volen proporcionar algunes pistes per a la reflexió sobre la vida de família als centres. L'aspecte específic d'aquest enfocament no impedeix, tanmateix, de traslladar bona part d'aquestes línies a la vida de qualsevol llar.

En present, des de la llibertat, perquè Déu ho vol

Hi ha moltes maneres de *fer llar*, però totes acostumen a reunir alguns trets comuns. En primer lloc, llar i família no són realitats estàtiques: són sempre un camí, un procés de construcció en curs (de fet, la paraula *bayit*, que esmentàvem abans, deriva de *banah*, que vol dir precisament “construir”). La llar sempre està en construcció, no només per la varietat de circumstàncies externes i per les limitacions de les persones concretes que la formen, sinó també perquè

depèn a cada instant de la sol·licitud mútua dels uns pels altres. Dit d'una altra manera: la família s'alimenta de quelcom que només en part es pot acumular al rebost. Tot i que un bon record pot salvar qualsevol home, sobretot si ve de la llar,^[8] una família no pot viure només de records.

Si la família no es renovés i creixés dia a dia a partir de les relacions entre els seus membres, podria mantenir una aparença de bona salut, però gradualment s'aniria convertint en una suma de peces aïllades; coses que haurien significat alguna cosa en el passat i que es mantindrien només per una veneració difusa a la família.

L'experiència ens ensenya que aquestes derives acostumen a ser causa de la proliferació d'actituds individualistes en les relacions, per les quals es perd de vista el valor del que comparteixen els uns i els altres. La família deixa llavors de renovar-

se i s'instal·la en una repetició de trobades assenyalades: quelcom que, al cap i a la fi, ja no és viu i que, per tant, no alimenta l'esperit. La vida de família pot prendre llavors un aire oficial, previsible... i, a la llarga, pesat.

Tota família en bon estat de salut es fa dia a dia. Bon estat de salut, que no significa absència de problemes: de la mateixa manera que no serem mai sants del tot en aquesta vida, cap llar en aquest món —fora de la de Natzaret, de la qual volem ser un racó— acabarà de ser-ho del tot fins que no arribi a la casa del cel.

Aquesta certa precarietat crònica de la llar és una crida a treballar cada dia per mantenir-la viva, de la mateixa manera que s'ha de mantenir viu el foc (precisament d'aquí sorgeix, en algunes llengües llatines, la paraula mateixa: *llar*, *foyer*, *focolare*). Aquest esforç es pot veure com una participació nostra en

el que Jesús deia de si mateix: el Fill de l'home «no té on reposar el cap» (Mt 8, 20). Paradoxalment, el «lloc de repòs» que ha de ser tota llar requereix, per part dels qui la formen, un estat de vigília que el mantingui despert.

Aquest caràcter dinàmic de la vida en família ens porta a un segon aspecte: la llar es construeix només *des de la llibertat* de cadascuna de les persones que la formen. El que defineix la família no és el fet de cohabitar, de viure en un mateix lloc, sinó la realitat de viure animats per un mateix amor: en comunió. Cada membre d'una família està cridat a construir la família cada dia, amb la seva aportació: la seva, insubstituïble. «Es crea així un ambient de fraternitat en què cadascú potencia l'afecte de l'altre i, junts, experimentem aquest cent per un que ens va prometre el Senyor».^[9]
En una família hi ha una comunió de

voluntats lliures, perquè hi ha una voluntat compartida per tots de mantenir aquesta llar en vida, i hi ha també una comunió d'intel·ligències: un acord en els termes del que s'està construint. Sovint, fins i tot, s'ha d'explicitar què s'està construint, o el que es pot estar destruint o deixant de construir, per les accions lliures i omissions de cadascú.

El tercer punt de partida, en fi, és el més important: fem llar i família *perquè Déu ho vol*. A l'Obra, aquest procés de construcció de la llar té el seu fonament en una invitació de Déu a la qual hem respost amb una decisió lliure personal. *Fer llar* és part de la missió que Déu ens ha confiat. El treball és, sens dubte, la polleguera de la nostra santificació, però troba la seva raó de ser en quelcom més profund, més ampli. Es tracta del fonament de tota la nostra vida espiritual, que és el sentit de la nostra filiació divina. Ser realment

fills de Déu és com una identitat familiar: pertànyer a la casa de Déu, a la família de Déu. Per això, «si intentem estimar-nos, comprendre'ns, perdonar-nos, servir-nos, també contribuïrem molt directament, per la comunió dels sants, a la unitat de tots els creients, i de la humanitat sencera».^[10]_____

La vida en família no és, per tant, un *a més*, sinó un dels llocs fonamentals en els quals cadascú està cridat a ser Crist per als seus germans. Com cadascú tracti a qui Déu ha triat per compartir la seva llar li donarà una idea de la seva correspondència a la crida de Déu. Sant Josepmaria alertava, amb traços forts, del risc d'una “santedat” sense una veritable obertura als altres. Això li pot passar a qui, fins i tot esforçant-se en molts camps, al cap i a la fi s'ha de fer retreure: «no ets bon fill, bon germà, bon company, bon amic, bon col·lega (...). Et “sacrifiques” en molts detalls

“personals”: per això estàs enganxat al teu jo, a la teva persona i, en el fons, no vius per a Déu ni per als altres: només per a tu».^[11]

Són paraules que sembla que es fan ressò d'aquelles de l'àngel a l'Església d'Efes: «Conec les teves obres, el teu esforç i la teva constància. Sé que no pots suportar els dolents: has posat a prova els qui es diuen apòstols i no ho són, i els has trobat falsos. Ets pacient i constant, i no has defallit quan has hagut de sofrir pel fet de portar el meu nom. Però tinc contra tu que no tens l'amor que abans tenies» (Ap 2, 2-4). El Pare ens ha convidat també a reflexionar en aquest sentit: «Si alguna vegada us resulta cansada la vida en família, busqueu amb sinceritat la causa d'aquest cansament per posar-hi remei: penseu si es deu només a una escassetat de mitjans materials o a l'esforç natural que pot suposar la dedicació a cuidar els altres; o si es

deu també a un refredament de l'afecte». ^[12]_____

La vida en família no és, per tant, quelcom per viure només en moments excepcionals en què tenim més temps, durant les vacances o en temporades en què hi ha menys pressió de la feina. Fora d'això, precisament el treball intens pot crear les condicions per a una vida de família saludable. El nostre Pare escrivia en aquest sentit que «els fills de Déu, en la seva Obra, aprenen a ser bons instruments, com s'aprèn a respirar. Perquè no els evitem —al contrari— prendre part en aquest noble combat amb els seus iguals, per obrir-se camí en la vida, enmig dels xocs professionals inevitables (...), que són convenientes per treure supèrbies i acabar amb ingenuïtats i inexperiències». ^[13]_____ Així, el contacte amb la duresa de la vida professional, depurat per l'oració i suavitzat per la fraternitat delicada

dels altres, és font perquè cadascú pugui donar la seva aportació personal, amb naturalitat, a la vida en família.

I precisament aquesta fraternitat delicada i forta dona origen tantes vegades a una decisió de lliurament. Sí, l'afecte que ens tenim pot despertar les primeres preguntes al cor de les persones. «Tothom coneixerà que sou deixebles meus per l'amor que us tindreu entre vosaltres» (Jn 13, 35), anuncia Jesús als seus apòstols. I ja de les primeres generacions de cristians, tot i que no els faltaven les dificultats i els conflictes interns, deien els altres: «Mireu com s'estimen».^[14] La nostra força evangelitzadora passa necessàriament per aquí; no es tracta d'una estratègia o d'un pla pastoral, sinó d'autenticitat, de fidelitat a l'Evangelí.

Carles Ayxelá

[1] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, núm. 22.

[2] Francesc, Discurs, 6.V.2019.

[3] Sant Josepmaria, *Carta* 11, núm. 23.

[4] Cf. Benet XVI, *Spe Salvi*, núm. 45.

[5] Sant Josepmaria, *Forja*, núm. 503.
Cf. també *És Crist que passa*, núm. 142, 166.

[6] Beat Àlvar, *Carta*, 1.XII.1985, a: *Cartas de familia* I, núm. 204 (AGP, biblioteca, P17).

[7] F. Ocáriz, *Carta pastoral*, 16.II.2023, núm. 16.

[8] Cf. F. Dostoyevski, *Los hermanos Karamazov*, epíleg.

[9] F. Ocáriz, *Carta pastoral*, 16.II.2023, núm. 7.

[10] F. Ocáriz, Carta pastoral, 16.II.
2023, núm. 16.

[11] Sant Josepmaria, *Solc*, núm. 739.

[12] F. Ocáriz, Carta pastoral, 16.II.
2023, núm. 15.

[13] Sant Josepmaria, *Carta* 27, núm.
73.

[14] Tertul·lià, *Apologètic*, núm. 39 (PL
1).